

Sygn. akt III Cz 286/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Pacześniowska

Sędziowie SO Lucyna Morys – Magiera

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Ż. K.

przeciwko R. S. (poprzednio K.)

o alimenty

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie zawarte w punkcie 3 wyroku Sądu Rejonowego w R.

z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt IV RC 534/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Danuta Pacześniowska SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III Cz 286/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem zawartym w punkcie 3 wyroku z 11 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w R. odstąpił od obciążania pozwanej kosztami postępowania, albowiem miał na uwadze doniosłość obowiązku alimentacyjnego jakim obciążono pozwaną oraz jej bieżące dochody i wydatki. Orzeczenie zostało oparte na podstawie art. 102 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie złożyła powódka zarzucając mu naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez bezpodstawne i arbitralne przyjęcie, że w stosunku do pozwanej znajdują zastosowanie przepisy, które można stosować jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, do których sytuacja materialna pozwanej nie należy i tym samym bezzasadne pokrzywdzenie małoletniej powódki i reprezentującego ją ojca. Wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kwoty 1200 zł. Jednocześnie wniosła o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu wskazała, że pozwana obraca na koncie kwotą 100000 zł, posiada w domu kilkadziesiąt tysięcy złotych, nowy samochód (...), którego wartość wynosi co najmniej 50000 zł, a więc nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności uwalniające ją od zobowiązań. Ponadto po drugiej stronie procesu występuje małoletnie dziecko.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o jego oddalenie wskazując, że podniesione zarzuty są bezpodstawne. Podała, że informacje o jej sytuacji materialnej jakie podawano są całkowicie tendencyjne. Podniosła, że kwota

około 100000 zł ze sprzedaży mieszkania jest depozytem przeznaczonym na zakup nowego mieszkania tańszego w utrzymaniu, nie jest właścicielem samochodu, a udział pełnomocnika w sprawie był zbędny, gdyż nie była skomplikowana. Jednocześnie wskazała, że zmieniła nazwisko na S..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zasadą w toku procesu jest odpowiedzialność za jego wynik, dlatego też strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Sąd Rejonowy zastosował wyjątek od tej zasady, o którym mowa w art. 102 k.p.c. (zasada słuszności). Zastosowanie tego przepisu dotyczyć musi szczególnie uzasadnionych wypadków i nie może być stosowane w każdej sprawie, jest to wyjątek od reguły odpowiedzialności za wynik procesu. Takie sformułowanie wprawdzie nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, oparcie rozstrzygnięcia na zasadach ogólnych postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione, ma ona charakter dyskrecjonalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r. III CZ 75/12, opubl. LEX nr 1353220). Zasadnie także wskazuje Sąd Najwyższy, że okoliczności związane z przebiegiem sprawy takie jak charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem takie jak sytuacja majątkowa i życiowa strony mają wpływ na stosowanie art. 102 k.p.c., ale ocena czy takie wypadki rzeczywiście wystąpiły w konkretnej sprawie należy do sądu, który dokonuje jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r. V CZ 124/12, opubl. LEX nr 1341727). Skuteczne zakwestionowanie orzeczenia w tym zakresie jest możliwe tylko w sytuacji oczywistego naruszenia reguł stosowania art. 102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt V CZ 26/12, LEGALIS nr 544692, postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2011 r., sygn. akt II PZ 1/11, LEGALIS nr 483430).

W zasadzie jedynym argumentem skarżącej mającym przemawiać za bezpodstawnym zastosowaniem art. 102 k.p.c. jest to, że pozwana jest osobą majątną. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że w żaden sposób nie zostały wykazane okoliczności związane z tym, iż jest ona właścicielką samochodu osobowego. Natomiast uzyskanie przez pozwaną ze sprzedaży mieszkania kwoty 159000 zł, z której obecnie na koncie ma 100000 zł, a w domu około 20000 zł nie może być brane pod uwagę bez okoliczności, które wskazuje pozwana, że pieniądze te chce przeznaczyć na zakup mieszkania tańszego w utrzymaniu, bo obecnie mieszka w mieszkaniu wynajmowanym. Nie sposób także nie brać pod uwagę, że ustalone i niekwestionowane koszty utrzymania pozwanej wynoszą około 1200 - 1300 zł miesięcznie, a ma ona na utrzymaniu jeszcze małoletniego syna - co prawda otrzymuje na niego dobrowolnie alimenty - ale też musi uczestniczyć w kosztach jego utrzymania; zaś jej dochody wynoszą około 1750 zł netto, a dodatkowo jest obciążona obowiązkiem alimentacyjnym wobec powódki w wysokości po 500 zł miesięcznie od 10 kwietnia 2015 roku i kredytem po 309 zł miesięcznie.

Nie jest więc tak, że pozwana obraca dużymi kwotami, a co za tym idzie jest osobą na tyle majątną, że może ponieść koszty postępowania. Trzeba bowiem zauważyć, że kwota ponad 100000 zł jest jej potrzebna do zakupu mieszkania tańszego w utrzymaniu, a jej uszczuplenie może spowodować, że takiego mieszkania nie kupi.

Dodatkowo trzeba podkreślić, że Sąd Rejonowy oceniając sytuację rodziną i materialną obu stron tylko w części uwzględnił powództwo o alimenty właśnie z uwagi na sytuację materialną pozwanej, a miał na uwadze również to, że posiada ona środki związane ze sprzedażą poprzedniego mieszkania na zakup tańszego w utrzymaniu. Spowodowało to, że większą częścią obowiązku alimentacyjnego wobec powódki został obciążony jej ojciec - koszty utrzymania powódki wynoszą bowiem 1300 zł miesięcznie. To nie było kwestionowane.

Trzeba także podkreślić, że to decyzją ojca powódki został umocowany w sprawie pełnomocnik. Z kolei dochody ojca powódki są znacznie wyższe niż pozwanej, zarabia on bowiem netto około 3000 zł powiększone o 14-tą pensję i nagrodę Barbórkową. Jednocześnie założył on nową rodziną i także ma na utrzymaniu małoletnie dziecko, a jego

żona pracuje osiągając dochód w wysokości 1600 zł miesięcznie. Poza tym jest on obciążony także zobowiązaniem kredytowym, a jego wcześniejszy obowiązek alimentacyjny wobec powódki wynosił 450 zł miesięcznie.

Dlatego też nie można zasadnie zarzucić Sądowi Rejonowemu, że w sposób bezpodstawny zastosował regulację art. 102 k.p.c., trzeba bowiem mieć na uwadze, że w pierwszej kolejności pozwana powinna regulować alimenty względem swojej córki i niewłaściwe byłoby jej dodatkowe obciążanie zwrotem kosztów postępowania przekraczającym dwumiesięczne alimenty na rzecz powódki. Nie można też tracić z pola widzenia tego, że zamieszkuje ona z małoletnim synem, któremu także musi zapewnić środki utrzymania i wychowania. Zasadnie także pozwana zbiera środki na zakup mieszkania tańszego w utrzymaniu. Dodać należy, że do sprzedaży jej mieszkania doszło w lipcu 2015 roku, a powódka nie podnosiła żadnych zarzutów związanych z ewentualną możliwością zakupu przez pozwaną tańszego w utrzymaniu mieszkania do chwili obecnej.

Dlatego też zarzuty zażalenia są bezzasadne, gdyż nie można uznać, że dokonana przez Sąd Rejonowy ocena jest dowolna i pozbawiona uzasadnionych podstaw.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c, należało orzec jak w sentencji.

SSR (del.) Roman Troll SSO Danuta Pacześniowska SSO Lucyna Morys – Magiera